

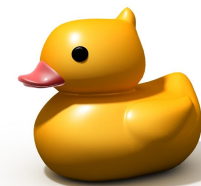
Kemikaliekrav för leksaker

Säkra leksaker 30 november 2011

Christina Larsson

Kemikalieinspektionen - vilka är vi?

- Tillsynsmyndighet under Miljödepartementet
- Arbetar i Sverige, i Norden inom EU och globalt för att förebygga skador på människor och miljö från kemiska och biotekniska produkter
- Avdelningar: bekämpningsmedel, allmänkemikalier, tillsyn
- Sekretariat: juridiskt, information, internationellt och strategiskt
- Finansieras till största delen av kemikalieavgifter

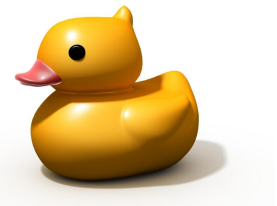
Definitioner

Vara: ett föremål som under produktion får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion

ex. kramdjur, byggklossar, dockor,

Kemisk produkt: ett kemiskt ämne eller blandning av kemiska ämnen som inte är en vara

ex. fingerfärg, modellerar, slime, kriter

Var finns kemikaliekrav för leksaker?

Leksaksdirektivet
(2009/48/EG)

REACH (EG 1907/2006)

RoHS-direktivet
(2002/95/EG)

CLP (EG 1272/2008)

Kosmetikadirektivet
76/768/EG

Biociddirektivet
(98/8 EG)

Grundläggande krav

Leksaker, **inklusive de kemikalier som de innehåller**, får inte innebära någon risk för användarens eller någon annan persons säkerhet eller hälsa när de används på avsett eller förutsägbart sätt med tanke på barns beteende.

- **krav på bl.a. CE-märkning, Säkerhetsbedömning och Teknisk dokumentation**

Leksaksdirektivet (2009/48/EG)

- ✓ Generella krav finns införlivade i leksakslagen (SFS 2011:579), leksaksförordningen (SFS 2011:703) och Konsumentverkets föreskrift (KOV 2011:3)
- ✓ Kemikaliekrav finns införlivat i 8 kap i KIFS 2008:3 samt i bilaga 5

Kemikaliekrav i TSD

tidigare TSD (88/378/EEG)

- ✓ Gränsvärde för biotillgänglighet för åtta metaller

Nya TSD (2009/48/EG)

- ✓ Gränsvärde för migration för 19 metaller
- ✓ Förbud mot CMR över klassificeringsgräns
- ✓ Förbud mot 55 allergiframkallande doftämnen
- ✓ Informationskrav för 11 allergiframkallande doftämnen
- ✓ Dokumentationskrav avseende använda kemikalier under produktion

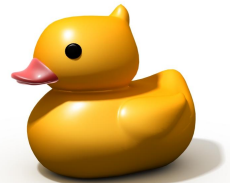
Dessutom förbjuds nitrosaminer (0,05 ppm) och nitroserbara ämnen (1 ppm) i leksaker till barn under 36 månader eller leksaker som är avsedda att stoppas i munnen

Kemiska egenskaper (punkt 1 bilaga 5)

Leksaker ska vara utformade och konstruerade på ett sådant sätt att det inte finns någon risk för skador på människors hälsa till följd av exponering för de kemiska ämnen eller blandningar som leksaken består av eller innehåller.

Kemikaliesäkerhetsbedömning

- **Tillverkaren** ska analysera möjliga faror, ex. bedöma sannolikheten att förbjudna eller farliga kemikalier förekommer

Kemiska egenskaper (punkt 1 bilaga 5 forts.)

Leksaker ska uppfylla relevant gemenskaps-lagstiftning om vissa kategorier av produkter eller begränsningar för vissa ämnen och blandningar

Detta kan vara:

- ✓ Reach (ex. ftalater)
- ✓ CLP
- ✓ RoHS (elektriska)
- ✓ Kosmetiska dir

Kemiska egenskaper (punkt 2 bilaga 5)

Leksaker som i sig själva är ämnen eller blandningar måste också överensstämma med reglerna om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (KIFS 2005:7 och CLP)

- ✓ T.ex. fingerfärger, kriter, slime och modeller
- ✓ Om sådana produkter innehåller farliga ämnen kan den behöva märkas
- ✓ konserveringsmedel

CMR innehåll (punkt 3-7 i bilaga 5)

C cancerframkallande

M mutagena

R reproduktionstoxiska

Delas in i kategori 1A, 1B
eller 2 beroende på
datasäkerhet

Får inte finnas i leksaker över
klassificeringsgränsen

	C	M	R
Kat 1A	0,1%	0,1%	0,3%
Kat 1B	0,1%	0,1%	0,3%
Kat 2	1%	1%	3%

Undantag för icke tillgängliga delar och
nickel i rostfritt stål (tillägg B)

Allergiframkallande doftämnen (punkt 11 och 12)

55 allergiframkallande doftämnen förbjuds i leksaker

11 allergiframkallande doftämnen måste namnges på leksaken om de förekommer över 100 ppm

UNDANTAG

Vissa får användas i doftspel, smakspel och kosmetiklådor om förpackningen är tydligt märkt med doftämnets namn och varningen "innehåller doftämnen som kan förorsaka allergi"

Vissa krav finns om överensstämmelse med kosmetikadirektivet och livsmedelslagstiftningen

Migration av metaller (punkt 13 i bilaga 5)

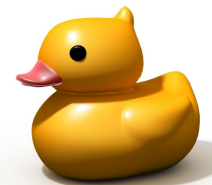
Vilka metaller?

Aluminium, antimon, arsenik, barium, bor, kadmium, krom(III), krom(VI), kobolt, koppar, bly, mangan, kvicksilver, nickel, selen, strontium, tenn, organiskt tenn, zink

Vad är nytt?

Olika migrationsgränser för torrt och sprött material, vätskeformigt och klabbigt material och avskavt material

EN 71:3 anpassas till nya ämnen och migrationsgränser

Sammanfattning kemikaliekrav

- ✓ Generell CMR-gräns
- ✓ Förbud mot vissa utpekade doftämnen
- ✓ Förbud mot nitrosaminer och nitroserbara ämnen i vissa leksaker
- ✓ Migrationsgränser för vissa metaller

Det striktaste och säkraste gränsvärdet har företräde!

Ex. migrationsgränsen för bly används eftersom detta ger ett bättre skydd än den generella CMR-gränsen

REACH (EG nr 1907/2006)

Registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier

Vara: ett föremål som under produktion får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion

ex. kramdjur, byggklossar, dockor,

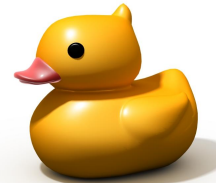

fingerfärg, modellera, slime, kriter ... är inte varor enligt
Reach

Kemikaliekrav för leksaker i Reach

Bilaga XVII (begränsningar)

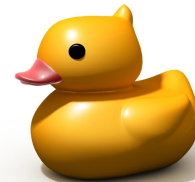
- Vissa ftalater i leksaker och barnavårdsartiklar (punkt 51-52)
- vissa ämnen i skämtartiklar (punkt 9-11)
- bensen i leksaker eller delar av leksaker (punkt 5)
- vissa azofärgämnen (punkt 34)
- nickelavgivning i delar som kommer i långvarig hudkontakt (punkt 27)
- kadmium som färgämne i vissa plaster (punkt 23)

Kemikaliekrav för leksaker i Reach

Kandidatlistan (informationskrav)

- ✓ Listar ämnen som är identifierat särskilt farliga (SVHC)
- ✓ ex. diisobutylftalat, dialkylftalater (2 olika), BBP, DBP, DEHP...
- ✓ Krav på information om $> 0,1 \%$ (artikel 33)
- ✓ Uppdateras 2 ggr/ år

RoHS (2002/95/EG)

Syfte:

Minska riskerna för människors hälsa och miljön genom att ersätta **kvicksilver, kadmium, bly, sexvärt krom, PBB och PBDE** i elektriska och elektroniska produkter med mindre farliga alternativ eller alternativ teknik

Större möjligheter till materialåtervinning från avfall från dessa produkter och även lönsammare återvinning

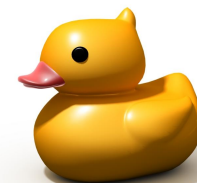
Omfattar produkter som genererar, överför och använder elektrisk ström

RoHS - Omfattning

1. Stora hushållsapparater
 2. Små hushållsapparater
 3. IT- och telekommunikationsutrustning
 4. Hemutrustning
 5. Belysningsutrustning
 6. Elektriska och elektroniska verktyg (ej LSIT)
 - 7. Leksaker samt fritids- och sportutrustning**
 10. Varuautomater
- +glödlampor och belysningsarmatur för hushåll

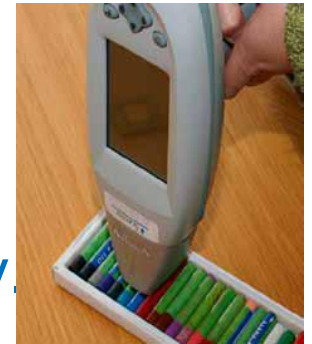
Sammanfattning - kemikaliekrav

- En korrekt CE-märkt leksak betyder inte att alla kemikaliekrav är uppfyllda
- Leksaker omfattas av många kemikaliekrav som ligger utanför leksaksdirektivet
- Vissa leksaker definieras som kemiska produkter och omfattas av ytterligare krav, bl.a klassificering och märkning

KemIs Varuinspektioner

- **Besöksinspektioner:** företagets rutiner, kontroll av ev. dokumentation, information
- **Analys**: inköp av varor, analys (eget XRF-instrument eller externt lab), kontroll av ev. dokumentation
- Enbart besök, enbart analys eller både besök + analys
- **”Tips”**: RAPEX, information från konsument/ företag om ”misstänkt” produkt, brevinspektion (frågor om specifik produkt, rutiner)

Exempel på tillsyn av leksaker

inspektionsbesök

- Leksaker i samverkan med Konsumentverket (2005)

analyser

- Bly och Krom i kitor (2006)
- Mjukgörare i badmadrasser (2007, 2011)
- EE- leksaker (RoHS) (2009-2011)
- Slime (2011)
- Mjukgörare i plastleksaker (2011)

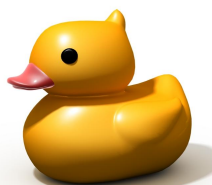
Vad gör KemI på leksaksområdet?

Konsultuppdrag:

- Hur skyddar lagstiftningen barn mot kemikalieexponering
- Forskningsaktiviteter mm för att öka skydd mot kemikalieexponering för barn
- sammanställning av förekomst av farliga ämnen i leksaker, eget uppdrag om BPA i leksaker

Eget arbete:

- Kunskapsspridning (webb, trycksaker m.m.)
- Uppdra att i dialog med leksaksbranschen fasa ut farliga ämnen från leksaker

Kontakt: Leksaker@kemi.se

Tack för uppmärksamheten